

Meslektaşlarımızdan Gelen Cevaplar

İzzettin SİLİER

CEVAP 1. — Geçmişte, meslek hayatım için verdiğim kararlardan, pişman olduklarım var mı? Bu soruya rahatça hayır diyebilirim. Zaten çoğumuz, bizi sürükleyen şartlarda değişiklik olmadıkça, eskiden yaptıklarımızın aynı yapmağa mecbur kalacağımıza, kendimizi inandırmışızdır. Fakat sorunuza böylece cevap vermek anketin gayesine aykırı. Şahsımı bir tarafa bırakayım; istisnai duruma sahip kişiler için düşünülebilecek olanlar da konu dışı kalsın. Şöyle diyelim: Büyük genç meslektaş kütlesi, meselâ ilk on senelik meslek hayatının sonunda, hangi vasıfları kazanmağa gayret etmelidir ki gelecek teknik hayatta rolünü gereği gibi oynamaya hazır olsun? Şahsi fikirlerimi sıralıyayım:

Mesleğin bir bölümünü matematik temelden, en son araştırmalara kadar iyice öğrenmiş ve bu bilgisini etrafına kabul ettirmiş olmak.

Meslek hayatının, hiç olmazsa, yarısını şantiyede sorumlu şahıs olarak yaşayıp, insan faktörü ile karşı karşıya, bildiklerinin hayattaki yerini tartmış olmak.

En az bir iki sene, herhangi bir yabancı memleketi giderek hem bir yabancı dil öğrenmek, hem dünya görüşünü genişletmek.

Öyle bir şahsiyet edinmek ki temasta bulunduğu herkes kendisine «çalışkan, sözüne güvenilir ve iş başarır» kişi desin.

Çok kişi ile karşılıklı sevgi ve saygı esasına dayanan münasebet kurmuş bulunmak (geniş sosyal münasebet).

Erişilecek vasıfları böylece belirleyince genç mühendise başlangıçtaki tutumu için derim ki: a) Şimdilik parayı hiç düşünme, mühendis asgari geçim şartlarını her yerde rahatça bulabilmektedir, fazlası ileriye ait bir mevzudur. b) Konforlu az çalışma hatırına gelmesin. Aksi-ne öylesine iş yerleri seç ki orada kendiliğinden çok şey öğrenmeğe, çok çalışmaya, çok kişi ile temasa mecbur kalasın. c) Kumar masasının, içki sofrasında veya kötümser

MESLEK HAYATINIZDA EDİNDİĞİNİZ TECRÜBE VE GÖRGÜYE NAZARAN AŞAĞIDAKİ SORULARA CEVAPLANDIRMANIZI RICA EDERİZ :

Soru I — Meslek hayatınıza yeniden başlamak kabil olsaydı bu sefer hangi hususlara daha çok önem verirdiniz?

Soru II — Yetişme devresinde bulunan bir mühendise kanaatinize ne gibi değeri, moral ve sosyal özellikler aşılanmalıdır?

Soru III — Meslek hayatının bugünkü ve yarınki ihtiyacı bakımından lüzumlu bilgilerin okulda hazmedilebilmesi için bir mühendisin yetişme devresinde tatbik edilecek öğrenim sistemi nasıl olmalıdır?

Soru IV — Okul devresinden sonra meslek hayatına cabuk ve iyi intibak sağlamak için genç mühendise meslek hayatının ilk senelerinde ne gibi hususlar sağlanmalıdır?

Soru V — Mühendislik mesleğini seçen bir gencin bu seçiminde tesadüflerden ve maddi faktörlerden çok heves ve kabiliyetinin rol oynayabilmesi için yapılması gerekli şeyler nelerdir?

Soru VI — Meslektaşlarımızın mühendislik konusundaki milletlerarası ilerlemeleri yakından takip edebilmeleri ve memleketimizde tatbik imkânları bulabilmeleri için dış âlemle ne gibi münasebetler kurulmalıdır?

Soru VII — Bir mühendis bir hâdisede karar varırken kanaatlerini tahrif etmeye zorlayan âmiller karşısında ne şekilde hareket etmelidir?

Soru VIII — Memleketimizde inşaat mühendisliği tabikâtının ilerlemesinde işçi ile mühendis arasında ara sınıfların teşekkülüne ihtiyaç olduğuna göre, en kısa yoldan bu ara sınıfların yetişmesi ve iş kalitesinin yükselmesi için düşünceleriniz nelerdir?

Soru IX — Bir inşaat işini üç safhaya ayırırsak, bu safhalardan birincisi proje ve konsepsiyon, ikincisi bizzatlı inşaat ve üçüncüsü kalite kontrolü olduğuna ve mühendisler en fazla birinci ve üçüncü safhalarda müessir olabildiklerine göre, mühendislerden âzami randıman alınabilmesi için meslektaşlarımızın gerek işçi ile, ara meslek sınıflarıyla iş ve sermaye sahipleriyle ve gerek kendi aralarında tesis etmeleri lâzım gelen münasebetler nelerdir. Bu münasebetlerden ne faydalar sağlanabilir?

Soru X — Yapı Polisinin lüzumu hakkında ne düşünüyorsunuz?

T.M.H.

duygularla kendinden veya başkalarından şikâyetle oyalanmak için ısraf edecek zamanın olmadığını unutma.

CEVAP 2. — Mühendisin cemi-yet içindeki rolü iş başarmaktır. Mühendisin hayatı işleri arasında kendisini kaybedercesine faal geçmelidir. Şöyle bir dünya görüşü bilhassa mühendisler için doğrudur: «Faal hayat» kendiliğinden insanı yetiştirir, ayrıca da mesut yapar; mesut insan ise insanları sever, bu sevgi saadetini şuurlu olarak yaşamasına, kendisinin sevilmesine yol

açar; seven ve sevilen mesut kişinin muhitine kötülükler giremez.

Mühendise kazandırılacak vasıflar, «faal hayat» ta başarılı olması gayesi üzerine düşünülmelidir. Genç arkadaşlarımızın ekserisi mektepten çıkarken, geceli gündüzlü çalışmaya esasen hazırdır. Bence onlara ikinci bir vasıf daha kazandırabilirsek, bugün rastladığımız aksaklıkların büyük kısmını halletmiş oluruz: Tolerans. Yani insanları sevmek, onların kusurlarını şiddetle de-ğil anlayışla karşılamak. Çoğumuz toleransa çalışkanlık vasfımızı kaybettikten sonra, yaşın ve tecrübenin verdiği olgunlukla varıyoruz; aynı akıbete uğramamanın tek yolu, temelli bir umumi kültüre sahip olmaktır. Genç arkadaşlarımız umumi kültürün istikballerindeki rolünü böylece bilmelidirler.

CEVAP 3. — Cemiyet hayatımı-zın belki en mühim dâvası, bir bütün olarak, teknik öğretimin düzenlenmesidir. Usta, formen, kalfa ve tekniker gibi yardımcı elemanlardan başlayarak, bütün teknik öğretim üzerinde düzenleme yapmadıkça, mühendis yetiştiren müesseselerde bir sistem düşünmeye pek imkân yoktur. Bugünkü müesseselerimizde neyin niçin öğretildiği belli değildir. «Hayatta lâzım olmayan şeyler» öğrendiği kanaatinin doğurduğu perişanlık talebeyi meslek öğrenmek değil, hangi yoldan olursa olsun asgari emekle, unvan kazanmak için çalışmaya sürüklemektedir. Bu yüzden, meselâ Teknik Üniversiteye her sene alınan memleketin en güzide evlâtları, orada sistemli olarak harcanır. Öğretim kadrosu gün geçtikçe zayıflamaya terkedildiği için, istikbale ait bir düzelme ümidi de yoktur. Geniş bir reform hazırlığı olmadığına göre, mühendis yetiştiren müesseselerimizin dejenerasyonu önlemek maksadıyla, hiç olmazsa, aralarında bir iş bölümü düzenlenmelidir.

Anketin sorusundaki gaye, bu müesseselerdeki öğretimde teferruatın münakaşasına yol açmak, gibi gözüküyor. Halbuki esasa ait çok büyük inhirafı içindeyiz ve bu mevzuun tahlili maalesef bu anketin

sınırını aşmaktadır.

CEVAP 4. — Bizdeki kuruluşla özel teşebbüsten mühendisi yetiştirici organizasyon beklenemez. Onlar devletin yetiştirdiklerinden göz kes tirdiklerini bünyelerine alacaklardır; bunun endişelenecek tarafı da yoktur. Devlet teşkilâtının davranışı ise bambaşka olmalıdır. Devlet Su İşleri, Karayolları, İller Bankası, Bayındırlık Bakanlığı gibi teşkilâtların genç mühendisleri, kendileri için yetiştiren, onları âdeta kademeli bir kursa tâbi tutan, kadroları olmalıdır. Bu kadroya giren mühendisten başlangıçta mühim bir hizmet beklememeli, teşkilâtın bütün büyük şantiyelerinde çalışarak dolaşmalı, müesseseyi tanımalı, kendisine en uygun işi tayin etmeli, okulda öğrendiğinin ne ifade ettiğini topluca kavramalı, bu arada kendisi de müessese tarafından tanınmalıdır. Bu devrenin mühendise ve müesseseye sonradan temin edecekleri, ödenen ücreti, yapılan masrafları fazlasıyla karşılar. Bu sistemin en mühim neticesi yavaş yavaş müessese ruhunun teşekkül etmesidir. Öylesine ki genç mühendis istikbalini müesseseye bağlayacak, tecrübeli ağabeyinden birşeyler öğrenmek için kendiliğinden gayret edecektir, şimdi olduğu gibi daha fazla ücret veren başka teşkilât peşinde olmayacaktır.

CEVAP 5. — Ben normal her kişinin, mühendislik mesleği içinde kendisine yer bulabilmesi için, kâfi kabiliyette olduğunu kabul ederim. Başlangıçta mühim olan gencin dersleri takip edebilecek kültüre sahip olmasından ibarettir. Bu bakımdan belki orta öğretim müesseselerimizin zayıf olduğu gibi umumi meselelerimiz mevcuttur. Yoksa gençlerin mesleği seçişlerine ait bir mesele düşünmüyorum.

CEVAP 6. — Bu hususu başlangıçta yine devlet teşkilâtı için düzenlemek yeter. Büyük teşkilâtlar müessesede çalışan her mühendisi, her beş-altı senede bir, otomatikman, en az bir sene, dış memleketlere gönderecek organizasyonu kurmalıdır. Böyle bir organizasyondan en fazla faydalanacak olan yine müesseselerdir: Müesseseler yetişen, olgun ellerde yükselir, işler. Bütün mesele baştakilerin kısır «günlük ihtiyaçları karşılamak» zihniyetinden kurtulmasıdır.

Bunun ötesinde meslek teşkilâtlarımızın özel imkânları olanlara kolaylık yaratan faaliyetlere başlaması gerekir. Ama bu cins mevzuların ihtiyaç olarak hissedilmesi, ihtiyacın mevcut olmasından daha mühim. Bu havayı yaratacak öncü arkadaşların himmetine muhtacız. Yoksa bu faaliyetler bugünkü dünyamızda niyet edilince kolayca başarılan şeyler.

İzzettin SİLİER

CEVAP 7. — Bu mesele toplumumuzun genel havası ile ilgili. Toplumda fikir hürriyetini, toleransı alışılmış tabii bir şey haline getirmek için, aydın olarak, her birimizin vazifeleri vardır.

Çok şükür ki gerek mesleğimizin mevzuu, gerekse mühendisin normal bir kazanç temin edeceği başka bir müesseseyi kolayca bulabilir olması yüzünden fazla müşkül durumda değiliz. Hattâ bizler için bunun bir mesele olduğunu dahi kabul etmek istemiyorum. Aksine yer yer fazla küstah ve iddîacı davranışlara rastladığımı düşünüyorum.

CEVAP 8. — Bilgi ve maharetcce yarım, oldukça yüksek sayıda; kişiye sahibiz. Ben bunların yetiştirilmesini, meselâ ilk öğretim seferberliğinden, öncelikli ve daha verimli addediyorum. Üstelik kısa zamanda çözülmesi nisbeten kolay bir davadır bu; hükümet programına girmeliydi. Ama daha alt kademe bile niyet etse, bugünkü bütçe ve kadrolarımızla, bu işin başlangıcı organize edilebilir. Devlet teşkilâtımızda, bu işlere yöneltildiği takdirde, fay-

dalı olacak kadar çok, mühendis ve diğer eleman mesaisi israf etmekteyiz. Meselâ Karayolları ve Su İşleri teşkilâtlarımız önümüzdeki sene bir kaç bin kişiyi yetiştirecek imkânlarla sahip olduklarını inkâr edebilirler mi? Hepimize bir durgunluk hâkim; oturup şikâyet ediyoruz, o kadar. Şöyle iş başarmak heyecanıyla biraz etrafa baksak çok imkân var.

Fırsatları kullanmak için mücadele havası yaratılabilse, başlangıç zorlansa, o zaman dâvalar yerini bulur; icabediyorsa hükümet programına, partiler programına girer; yeni yeni tedbirler bulunur.

CEVAP 9. — Bu soruyu bütün iyi niyetime rağmen kavrayamadım. Anketten çıkarılsa veya daha anlaşılır şekle konulsa iyi olur.

CEVAP 10. — Böyle bir teşkilâta hele yeni bir kanuna kat'iyen taraftar değilim. Asıl mühendislik yapıları gereğinden fazla mühendis görüyor. Mesken inşaatına gelince, bu dâvanın çözüm yolu çok farklı. Meselâ İstanbul'da her ruhsatlı binaya karşı dört gecekondu inşa ediliyor. Yapılan incelemeler gecekondularımızın İtalya, Güney Amerika Devletleri gibi memleketlerdeki emsallerinden üstün ve konforlu olduğu neticesini vermiştir. Yani biz gecekondularımızın dahi kalitesini kaybetmesi ihtimali içindeyiz; polis ne yapar bu işe. Her şey iktisadi meselelerimizi halletmemize bağlı. Türkiye'de daha uzun yıllar mesken yatırımını teşvik etmeye müsait refah bulunamayacaktır. Bize bugünkülerden daha iyi meskenler değil, daha ucuz (icabederse daha az sağlam daha az konforlu) meskenler lâzım. İnşaat mühendisleri olarak bu meselede, Devlet kanalıyla, aksi rol oynuyoruz. Belediyeler, diğer resmi teşekküller, meselâ Emlâk Kredi Bankası, lüzumsuz ağır talimatnameler ve titizliklerle bu işi çıkmaza sokmakta.

İnşaat kazalarının cezası kâfi ve ağırdır; gerisini halkın ve ustaların alışkanlıklarına bırakalım. Selâhiyetliler ise daha titiz değil aksine daha realist olmaya hazırlansınlar. Dâva bütünüyle ele alındığında zaten mühendis kontrolünde sitemler, mahalleler kurulacaktır. Şimdilik mevcut selâhiyetler fazla bile; hele yapı polisi icabettirecek şartlardan çok uzağız.